

[Click here for english translation!](#)

Mats Hjelm på Galleri Index. Två filmer löper parallellt, tvinnas samman och glider isär.

FOTO: JESPER JOHANSSON

Genom vindrutan

"White Flight" är ett digitalt konstverk om det svarta Amerika.

Konst

Mats Hjelm
Galleri Index

Mats Hjelm's "White Flight" på Galleri Index är en berättelse om det svarta Amerika och en färd genom ett teknologiskt ruinlandskap. Trasiga fasader och övergivna byggnader sveper förbi, filmade från en bil i rörelse. Ett mjukt bildflöde, på en gång dystert och förföriskt. En ändlös ström, ackompanjerad av Donizetti.

Staden är Detroit – Motown, den svarta musikens och bilarnas huvudstad, och skådeplatsen för de största raskravallerna i USA:s historia. Stora delar av det urbana landskapet slogs i spillror och den vita befolkningen flydde stadskärnan. Kvar står kuliser som spöklikt vittnar om forna visioner, men som i dag inte rymmer annat än misär.

"WHITE FLIGHT" är ett konstverk som lyckas använda dagens digitala teknik utan att fastna i en fascination för mediets möjligheter. Det är något så ovanligt som ett högteknologiskt konstverk som

skapar visuell lust – som betraktare sugts man in i flödet och får anstränga sig för att göra sig fri. Sekvenserna följer rytmiskt på varandra. Just som man vill resa sig kommer nästa flodvåg.

Men vilken genre tillhör detta verk, och vad vill det åstadkomma?

Materialet är filmat vid två tidpunkter: 1967 av konstnärens far, en dokumentärfilmare mitt i kravallerna; och 1997 av Mats Hjelm själv, som rör sig i faderns fotspår. Han söker upp samma platser och samma människor, och ser det nedslående resultatet av deras drömmar. Nu och då dubbelexponeras: de två berättelserna löper parallellt, tvinnas samman och glider åter isär.

FYRA SEKVENSER skapar helheten, två stora projektioner och två mindre, infällda. Man känner snart igen röster och ansikten. Samma slingor återkommer i ständigt nya kombinationer. Vi möter ledare för Black Power-rörelsen, predikanter och demagoger. Deras röster bygger upp politiska argument, men skapar också en säregen musik. När Stokely Carmichael talar glider rytm och retorik sam-

man i en politisk konstform unik för det svarta USA.

Är detta en dokumentär? Materialet är rikt på information och helt autentiskt. Men det cykliska berättandet bryter helt med genrens förväntningar. Här konstrueras ett poetiskt kalejdoskop snarare än en rak och entydig rapport. Spolierar inte Hjelm på så vis ett intressant material?

DEN SOM ÖNSKAR en pedagogisk historik över Black Power-rörelsen bör söka sig någon annanstans – "White Flight" vill något helt annat. Den flätar samman en sons resa med en död fars, och den låter ett profetiskt och hoppfullt förflutet gjuta kraft i en samtid utan eget ljus. Den berättar också en mörk saga om teknologi.

"Bilen förvandlar hela staden till film", skriver Paul Virilio i en essä om ögat och den moderna tekniken. Sedd genom vindrutan blir också den mest brutala verklighet till estetik. Vad för slags film är det svarta Detroit? En film om teknologisk utopi som slår över i mardröm. En film om revolutionär kraft som urladdas och lämnar ett tomrum. En film om mörker.

Daniel Birnbaum

Dagens Nyheter, 11 April 1997

Through the Windscreen

'White Flight' is a digital work of art about Black America.

Mats Hjelm

Galleri Index

Mats Hjelm's 'White Flight' at Galleri Index is a story about Black America and a journey through technological ruins. Broken facades and dilapidated buildings sweep passed, filmed from a moving car. A supple stream of images, at the same time melancholy and seductive. An endless stream, to the musical accompaniment of Donizetti.

The city is Detroit - capital city to Motown, Black music and the automobile industry, and the arena for the worst race riots in America's history. Most areas in the urban landscape were wrecked and the white population fled the inner city. What remains are the buildings that like ghosts witnessed former visions, but that today contain nothing else but misery.

'**White Flight**' is a work of art that succeeds in using today's digital technology without getting caught in a fascination for the possibilities of the medium. It is something so unusual for a high-tech art work to create visual delight - as a viewer you are drawn into the stream of images and then must make an effort to break away. The sequences follow rhythmically one after the other. Just as you think about leaving, the next stream of images rushes by.

But to what genre does this work belong, and what does it hope to bring about?

The material has been filmed at two separate points in time: 1967 by the artist's father, a documentary film maker, in the middle of the riots; and 1997 by Mats Hjelm himself, following in his father's footsteps. He searches for the same places, the same people, and sees the defeated results of their dreams. Now and then there is double exposure: the two stories run parallel to each other, entwine and drift apart.

Four sequences make up the whole work, two large projections and two smaller enclosed inside the larger. You soon recognise the voices and faces. The same loops return in new combinations. We meet the leaders of the Black Power movement, preachers and demagogues. Their voices construct a political argument, but also make a particular music. When Stokely Carmichael speaks, rhythm and rhetoric meld together in a political art form unique to Black America.

Is this a documentary? The material is richly informative and completely genuine. But the cyclical narrative completely breaks the genre's rules. A poetic kaleidoscope is constructed rather than a straight report. In this way, is Hjelm then spoiling interesting material?

Those wishing for an educational history of the Black Power movement will have to look elsewhere - 'White Flight' is something completely different. It binds together a son's journey with a dead father's, and it allows a prophetic, and hopefully an easing sorrow, energy in a present without any guiding light. It also tells a dark story about technology.

'The automobile transforms the whole city into a film', wrote Paul Virilio in an essay about the eye and modern technology. Seen through the windscreen, the most brutal reality becomes something aesthetic. What kind of film is Black Detroit? A film about a technological utopia becoming a nightmare. A film about revolutionary energy that exploded and left a vacuum. A film about darkness.

Daniel Birnbaum